

Postkoloniale herschrijving van land van herkomst in het werk van Hella S. Haasse

Martina Vitáčková
Palacký Universiteit Olomouc

Samenvatting:

In deze bijdrage wordt de aandacht gericht op zgn. postkoloniale herschrijving. Door een analyse van *Oeroeg* en *Sleuteloog* van Hella S. Haasse en vooral van de slotpassages van deze twee werken wordt aangetoond hoe bovengenoemd verschijnsel in de praktijk werkt. Daarnaast wordt beargumenteerd en met concrete voorbeelden geïllustreerd waarom *Sleuteloog* als een postkoloniaal werk kan worden opgevat.

Článek se zaměřuje na fenomén tzv. postkoloniálního přepisu (anglicky postcolonial rewriting), který je ilustrován analýzou knih Oeroeg (1948) a Sleuteloog (2002) od Helly S. Haasse. Především na příkladu rozboru konečných pasáží obou knih je ukázáno, jak postkoloniální přepis v praxi funguje. Zároveň autorka argumentuje a na konkrétních příkladech ukazuje, proč je možno knihu Sleuteloog považovat za postkoloniální dílo.

Denkend aan taal en landschap in de context van de koloniale literatuur komt onmiddellijk het thema van *land van herkomst* naar boven. Interessant hierbij lijkt me te onderzoeken hoe zo'n cruciaal thema in de postkoloniale literatuur wordt verwerkt en of er verschillen zijn tussen de koloniale en postkoloniale benadering van dit persoonlijk heel gevoelige onderwerp. Kan er ook in de context van de thematiek van land van herkomst sprake zijn van een *postkoloniale herschrijving*? Hoe kun je een land 'herschrijven' en wat houdt dat precies in?

Ik wil hier aangeven wat ik onder deze term versta en hoe zo'n postkoloniale herschrijving in de praktijk werkt. Met behulp van de slotpassages van *Oeroeg* en *Sleuteloog*, twee werken van Hella S. Haasse waartussen dus meer dan een halve eeuw ligt (het eerste boek werd in 1948 uitgegeven, het tweede in 2002), en een analyse van deze werken denk ik de verschuiving van het koloniale naar het postkoloniale duidelijk aan te kunnen tonen. Hoewel Haasse zich in de tussenliggende periode, naast haar autobiografische werken en met uitzondering van de roman *Heren van de thee* (uitgegeven in 1992), die eigenlijk als een uit de reeks van haar historische romans gezien kan worden, in haar schrijverschap niet echt met het toenmalige Nederlands-Indië en latere Indonesië bezig heeft gehouden, komt ze in haar tot nu toe laatste roman met thematiek terug die ook in haar eerste prozawerk te vinden is. Het ligt dus voor